

zaman tyjg`ychy dzhok`du. Osvencimni muzejini kirgen dzherinde k`abyrg`ag`a kerilib turg`an adamny suraty kjozjume ilindi. Kim jese da bir tutmak`, alajda k`abyrg`any chjuj bjula k`yryb, men da bylajma degen mag`anany bergendi. Ol tutmak`, anycha bashhala bla birge gaz kamerada jolgen-di, alaj a, Sak`lauchu Issany bilgendi. Ol allaj hudzhu dzherde dzhan berse da, kjoknju jeshikleri anga achyk` bolg`andyla. Dzhangy Indzhilde ajtylg`ancha, Issa bizni sak`lab kjureshgen dzhahanimden (sjoz juchjun, Mat. 7:13; 5:29-30; 18:8), adam K`utulallyk` da, sak`lanallyk` da tjujuldju. Osvencim bla tengleshdirgende, dzhahanim jomjurleni uzag`yna «ishlejdi», alaj bla kesek zamanny ajlanallyk` tjujulse dzhahanimde.

Kjok da tauusulmajdy, haman da turady. K`adar bizni jeltirge izlegen dzherdi ol. Ol sebebden, K`adarny chak`yryuuna og`aj demegiz da, keligiz. Tejrini atyn ajtyb, alaj bla kesigizge orunla hazylrag`yz!

Bir dzholda, lekcija boshalg`andan sora, bir tishiryu, auazy k`altyraj, menнге byllaj soruu berdi: «Kesinge jomjurljknju hzyrlab k`ojarg`a bolluk`mudu? Ol zat jekskursijala bardyryuchu bjurog`a ushamajmydy?». Men any bla hosh boldum: «Kishi jertderekden hazylmаса, ol ajag`yna dzhetalmajdy. Siz Gavaj dzharym ajrymkannga baryr juchjun, k`olug`uzda biletigiz bolurg`a kerekdi.». Ol dag`yda menнге byllaj sordu: «Bilet alyr juchjun, any bag`asyn tjolerge kerekdi da?» - «Igi da, kjokge biletig bolur juchjun da – tjolerge kerekdi! Alaj a ol biletni bag`asy allaj ulludu, any berir k`aryuu bir adamny da dzhok`du. Anga tyjg`ych salg`an biz jetgen gjunahladyla. Tejri kesini dzherinde k`allaj da bolsun, gjunahny kjojturmejdi. Kim da bolsun, mynda dzhashauundan sora tejrini k`atynda kjoklede dzhasharg`a sjue jese, ol kesini gjunahlaryndan to-lusu bla k`utulurg`a kerekdi. Gjunahlany kecherik dzhangyz K`adardy da, k`uru oldu sizni aladan bosh jeterik! Ol alaj jeter juchjun, K`achha chjujlenib, kesini k`any bla tjolegendi sizni gjunahlaryg`yz juchjun.»

Alaj jese, men kjoklede jomjurljuk dzhashaunu tabar juchjun, ne jeterge kerekme? Tejri bizni har biribzni Sak`lar juchjun, bizni birembashha chak`yrg`an jetedi. Indzhilni kjob dzherinde ajtylady Tejrini chak`yryuuna jes bjoljuguz, deb»

- **«Tar k`abak` jeshikleden sybdyrylyb joterge izlegiz»** (Luk. 132:24).
- **«Kechmeklik tilegiz, nek degende, Kjok bajlyk` dzhuuuk`lashhan jetgendi»** (Mat. 4:17).

- **«Tar k`abak` jeshikleden jotjuguz; alaj demeklik, jerkin k`abak` jeshikle bla jerkin, bosh dzhol azabha jeltedile; nek deseng, tar jeshikle bla tar dzhol dzhashaug`a jeltedile, alaj a kjobjusju alany tabalmajdyla»** (Mat. 7613-14).
- **«Sen chak`yrylg`an jomjurljuk dzhashaug`a dzhabysh, k`adal»** (1 Tim. 6:12).
- **«Issag`a tolu ijnansang, sen k`alyrsa...»** (Dejan. 16:31).

Bu zatla bary da bizni ijnandyrg`an jetedile, tohtausuz chak`yrg`anlaj turadyla. Alada bolumnu artha salyrg`a bolma`any, johtem atlarg`a kereklisi ajtylady. Dzhangyz tilekledile, tolu ijnanyudu chak`yryug`a bizni dzhuuabybybz. Sjoz juchjun, ol tilek byllaj bolurg`a kerkdi:

«Syjly Issa, jendige deri Sen bolmag`ancha dzhashab turg`anma men. Bjugjun meni Seni bildim, Seni tanydym. Birinchi kere tileklerimi Sennge ajlandyryrg`a izleme. Jendi men dzhandet da, dzhahanim da bolg`anyn bildim, ijnandym. Meni dzhahanimni otundan Kesing sak`la, Sennge bjugjunnge deri ijanmaj turg`anymy da bir kech, deb tilejme. Busag`atda men izlegen dzhangyz bir zat bardy – jomjurljukge Kjokde Seni k`atyngda bolurg`a. Ne igilikle, ne kerekli dzhumushla jetgen jesem da, ala bary da menнге Kjokde orun «hazyrlaryk`» tjujuldjule. Dzhangyz sennge ijnanyuum bla tabynyuum acharyk`dyla menнге Kjoknju k`abak` jeshiklerin. Ne juchjun deseng, sen meni sjujgen jetese, ne juchjun deseng, Sen meni gjunahlarymy kesinge alyb, K`achda jolgense. Kesingi joljumjung bla meni dzhanymy tazalag`ansa. Tuug`anymdan bjugjunjume deri jetgen gjunahlarymy kjorgening juchjun, men Sennge razyma. Dzhashauumda jetgen gjunahlarymy sen baryn da ariu bilese: ol k`oj jeseng, men kesim bilgenleni da, men jertde unutub boshag`anlany da. Meni jusjumden Sen har neni da bilese. K`uanchaha bolsun, k`yjnlyk`g`a bolsun, dzhjuregimi har

urg`any Sennge belgilidi. Men Seni allyngda – achk` kitabha ushajma. Busag`atda bolumum bla men Seni allynga baralmajma, Kjokge da tjushallyk` tjujulme. Ol sebebden, men Senden tilejme: men hak` dzhjuregim bla sok`uranningan – kech gjunahlarymy. Bjugjunden bashlab, men Seni bujuk` beriu chjujge sanajma kesime. Kesingi jerkinliginge al meni dzhashauumu. Sen sjujgencha, sen bujuk`ancha dzhasharg`a izlejme men.

Tilejme, menнге Seni bla bolurg`a chyrmau bolg`an zatladan ariula. Sen dzharathan zatlany sal meni dzhjuregime, dzhanyma. Ach menнге Kesingi Sjozungju tahsalaryn – Indzhilni. Any jujusu bla Sen menнге ajtyrg`a izlegen zatlaryngy angylat, jemda any jusju bla bir bildir menнге dzhashau kjuch, k`aryu k`alaj alyrg`a bollug`un, k`uanchny tatyuum. Myndan ary Sen meni PATChAHYMSA, Sen ajthanny jete, Seni zyingdan baryrg`a bolush. K`ajsy dzhol bla, k`alaj baryrymy bir kjorgjuzt, tilejme. Meni jeshitgening juchjun Senge ullu bjujureu jete-me. Sennge ajlanyb tabaryk`ma Kjoknju, Seni bla bolluk`ma birge. Jendi Sen ne tjurlju churumda da, k`alajda da meni bla bollug`ung ullu k`uanchdy. Tilejme, Sennge menicha ijnanningan bashha adamlany tabarg`a bolush. Haman da Seni atyngy jeshite, Indzhilni dzhoruk`lary bla dzhashag`anla bla bir tjubeshdir, tanyshdyr. Amin».

Professor, tehnika ilmulany doktoru Verner Gitt

Men kjokge k`alaj tjushejim?

Title of the original edition: Wie komme ich in den Himmel?
Author's homepage: www.wernergitt.de

Bruderhand-Medien
Am Hofe 2, 29342 Wienhausen, Germany
Tel.: +49 (0) 51 49/ 98 91-0, Fax: -19
E-Mail: info@bruderhand.de, Homepage: bruderhand.de

Nr. 867: Karachay (lateinisch), 1st edition 2013

Verner Gitt

Men kjokge k`alaj tjushejim?

Adamlany kjobjusju, ol k`oj jeseng, joljur kjunlerine sag`ysh jetgenle da, jomjurluknju (joljumsjuzljuknju) jusjunden sag`ysh jetmejdile, any bla birge sanlary k`abyrg`a kirgenlikge, alany tauusulmazlyk`, boshalmazlyk` dzhashaunu – ullu K`adar bla birge kjoklede dzhashaunu, neda dzhahanimde joljuunju kjozlerine kjorgjuztmejdile. Amerikanly aktrisa Drju Bjerrimor dzheti dzhyl bolg`anynda «Inoplanetjane» («Bashha dzherden kelgen») degen fantastika knoda bash rol`nju ojnag`andy. Anga 29 dzhyl tolg`anynda (ol 1975-chi dzhyl tuug`andy), bylaj ajthandy: «Kishtigimden alg`a jolgenim bolsa, anga meni jetimi ashatyrla. Alaj bolsa, kishtikni sanlarynda dzhasharyk`ma men». Joljumnju jusjunde allaj sag`ysha, allaj k`arangylyk`, dzhuk` bil-megenlikden aman zat barmydy?

Issa fajg`ambar dzhashag`an zamanda Anga bek kjob adam dzhjurjugendi. Alany kjobjusjunju soruulary, dzharsyulary da dzherde dzhashaunu jusjunden bolg`andy.

- **kelepen auruudan on adam sau bolurg`a izlegendile** (Luk. 17:13)
- **sok`urla kjozjurge izlegendile** (Mat. 9:27)
- **kim jese dab atasyndan k`alg`an mjulknju Juleshiujude bolushluk` sak`lag`andy** (Luk. 12,13-14)
- **farisejle anga hyjla soruula bla kelgendile: kesar`g`a tazir tjolejikmi, tjolemejikmi?** (Mat. 22,17)

Issa fajg`ambarg`a k`uru bir talaj adam kelgendile, Kjokge k`alaj tjusherger bollug`un Anga sorurg`a. Kim jese da bir dzhash Anga soruuu bolub, Issany izlegendi: **«Bag`aly Ustaz! Jomjurljuk dzhashaunu tabar juchjun menge ne jeterge kerekdi?»** (Luk. 18,18). Issa anga dzhjureging bla bajlamly bolg`an zatyngy dzhug`un k`ojma da sat, ol zamanda Any zyndan baryrg`a bolluk`du. Alaj a ol dzhash adam bek baj bolg`andy da, mjulkjun, Issa ajthancha, satarg`a unamag`andy. Alaj jetgeni bla, jomjurljuk dzhashaudan k`uru k`alg`andy. Jomjurljuk dzhashaunu kjoklede izlegenle da bolg`andy, alaj a Issa bla tjubeshib, ol zatny bilgenlerinde, ne kjureshib da allaj dzhashaunu tabarg`a izlegendile. Sjoz juchjun, Zakhej Issa bla tjubeshirge bek izlegendi, bolsa da, kesi izlegeninden jese talaj kerege kjob tabhandy – Issa Zakhejde k`onak`da bolg`an za-

manda, auuzlana turg`anlaj, Kjoknju tabhandy. Issa bylaj ajthandy: **«Myndan ary bu jujge nasyb kelgendi»** (Luk. 19:9).

Jomjurljuk dzhashaunu K`alaj tabarg`a bolluk`du?

Bashynda ajtylg`andan byllaj ojum jeterge bolluk`buz:

- Kjok Bajlyk`ny adam bir sejir kjun tabady. Siz, bagaly ok`uuchula, K`adarny kjuchju bla, bjugjunden bashlab jomjurljuk dzhashaunu tabarg`a bolluk`suz;
- Kjok Bajlyk`ny tabyu ne da bolsun, bir bochla bla bajlanyb tjujuldju;
- Kjok Bajlyk`ny izleuge ish jetib hazyrlanyu kerek tjujuldju.

K`adarny sjozjune tajanmasak`, jomjurljuk dzhashaunu izlej, biz kesibiz jetgen onoula bla kesibizni kjureshiujubjuz dzhuk`g`a da dzhararyk` tjujuldjule. Klounnu jusjunden, kesini dzhyrynda bir jestrada dzhyrlauchu k`yz bylaj ajthandy: «Adamlag`a kesini dzhyrlary bla k`uuanch keltirgeni sebebli, ol kjokge sjozsjuz da tjusherikdi». Adamlag`a bolushluk` jetgen fondnu tamadasy, tamam bir baj tishiryu, bir kerege k`aryusuz hallary bolg`an 20 tishiryug`a hak`syz dzhasharcha mekjam ishlegendi. Any dzhangyz bir izlegenle bolg`andy – ala tileklerinde bir tolu sag`aty ol tishiryunu dzhanyna sebeb bolurda tilekle jeterge kerek bolg`andy.

Kertisi bla da biz kjokge K`alaj tjusherger bolluk`buz?

Bu zatny bizge angylatyr juchjun, Issa byllaj hapar ajthandy (Luk. 14:16): Bir adam (haparda ol K`adarg`a dzhan salady) ullu k`urmanlyk` jeterge tebrengendi da (kjoknju jusjunden barady hapar), kjob adamg`a chak`yryu k`ag`ytla dzhibergendi. Myndan ary bolg`any adamny jesin k`atysdyrychady. Bjuteu k`urmanlyk`g`a chak`yrylganla, baralmazlyk`laryn ajthandyla: «Biri-biri bla kelishgencha, bary da kechmeklik tilegendile.

Birinchisi ajthandy: men dzherni satyb alg`anma...

Jekinchisi: men on jogjuznju satyb alg`anma...

Juchjunchjusju: men jujdegilenngen jetgenme, ol sebebden baralmajma».

Issa sjozjun k`urmanlyk`g`a chak`yrg`anny ajthany bla boshajdy: **«Men chak`yrg`anlany bir dzhangyzy da k`urmanlyk`dan auzuna tijirlik tjujudju»** (Luk. 14:24).

Mynga kjore, Kjok Bajlyk`ny tabarg`a bolluk`du, alaj a, tas jeterge da bolluk`du. Any onouun jetgen – biz chak`yryunu k`abyl jeterikbizmi, og`ese kabyl jeterik tjujulbjuzmju. Andan tynch zat barmydy? K`ajdam! Bara-bargan zamanda bizni bir k`aumubuz Kjok Bajlyk`g`a tjushalmasala, any sebebli alany bilmegenliklerinden tjujuldju, chak`yryug`a jes bjolmegenlikden bolluk`du.

Haparny bashynda ajtylg`an juchjusju bizge julgju bolurg`a bolmajdyla, nek deseng, alany biri da chak`yryug`a jes bjolmej, k`urmanlyk`g`a kelmegendile! Alag`a k`aramaj, k`urmanlyk` jetilgendi! Ala og`aj degenlerinden sora, dzhjujushan dzhangydan chak`yryula iedi, alaj a bu dzhol chak`yryula altyn harifle bla dzhazylmaj, tjuz k`ag`ytla boladyla. Alada bylaj dzhazylady: «Keligiz!» Ol k`ag`ytlany alg`an har biri, alany orunlary hazyr bolub turg`anlaryn biledile. Sora? Adamlale keledile. Birem-birem tjujull, dzhoppu-dzhoppu bolub. Kesek zamandan, k`urmanlyk` jetgen adam, dag`yda kjob orun bosh k`alg`any kjoredi. Ol kesini dzhumushchusuna: «Bar da, jentda kelircha singdir bashlaryna...»

Bu hapar bizni bjugjunjubjuznju ariu suratlajdy. Kjokde jentda bosh orun kjobdju, K`adar da bizge: «Kel da, kjokde kesingi ornungu al. Ak`yly bol, kesinge jomjurljuk orun hazyrlab k`oj! Bu ishni bjugjunden ary sozma!» - dejdi.

Kjok, adam-adamg`a ajtmazcha, alaj igidi, ariudu. Ol sebebden, Issa any alamat k`urmanlyk` bla tengleshdiredi. Kesini Karinjanlag`a birinchi chak`yryuunda 2:9 kjoknju jusjunden bylaj ajtylady: **«Any sjujgenlege K`adar kishi jomjurjunde kjozju bla kjormegen, k`ulag`y bla jeshitmegen, jomjurjunde dzhjureginge bolmag`an bir bajlyk`ny bergendi»**. Bu dzherni jusjunde kjok bla tengleshdirircha bir zat da dzhok`du. Anda ajtyb-ajalmazcha bir sejirdi! Biz ary tjusher juchjun ne k`aryuubuznu da ajamazg`a kerekbiz - Kjok allaj bag`alydy.

K`adarny dzhashy Issa kjoknju jeshiklerin bizge keng achhandy, jemda Any kjuchju bla bizge ary tjushjuu alaj k`yryn bolluk`

tjujuldju. Jendi har ne zat da bizni kesibizdendi. Dzhangyz ol zatny kjormegenle, ol juch adamcha, chak`yryunu k`abyl jeterik tjujuldjule.

Dzhanybyzny sak`lau Issany kjuchju bla keledi

«Apostollany jetgen ishleri» degen kitabda (2:21) biz tamam kerekli sjozleni tababyz: **«Kim da bolsun, K`adarny (Issany) atyn ajthan sak`lannyk`dy»**. Ol Dzhangy Zavetni ara mag`anasydy. Pavel apostol Filippy shaharda tjurmede turg`anlaj, alajny k`arauulu bla ushag`yn bu sjozle bla boshag`andy: **«Issag`a ijnansang, sen kesing da, saulaj jujdeging da sak`lannyk`syz»** (Dejan. 16:31). Dzhasylg`an az, k`ysha bolg`anlyk`g`a, mag`anasy adamny dzhashaun dzhengil og`una tjurlendirige sebeb beredi. Ol keche og`una, k`arauul jetgen dzhangylychларыn kechmeklik tileb, bjuteu dzhanyn Issag`a burg`andy.

Biz tolu, amalsyz bilirge kerekli dag`yda bir zat bardy: Issa bizni jomjurk k`yrynlyk`ny dzholundan - dzhahanimden k`utharyrg`a izlejdi. Indzhil athangga kjore, kjokde da, dzhahanimde da adamlale jomjurleri turluk`dula. Alany turur dzherlerini biri bek alamat, jekichnchi - k`yryndy, azablydy, k`ork`uuludu. Bashha tjurlju juchjunchju zat dzhok`du. Dzhan chyk`g`andan sora, besh minutdan kishi da ajtalyk` tjujuldju auushhany bla har zat da boshalady deb. Baryna da Issa onou jetedi. Bizni jomjurljuk dzhashaubuz dzhangyz Issany k`olundady, jemda bizni any bla kelishujubjuzde!

K`achan jese da men lekcijala ok`uj Pol`shag`a barg`an jedim da, sora bizni Osvencimde tutmak`lany lagerlerine jeltidle. Juchjunchju rejhni zamanynda ol dzherde ullu artyk`lyk`la jetilib turg`andy. 1942-chi dzhyldan 1944-chju dzhylyg`a derinchin million dzharym tutmak`ny gaz bla joltjurgendile, dzhanlary saulaj kujdjurgendile. Alany kjobjusju chuutlu bolg`andy. Adabijatda byllaj zatny jusjunden «Osvencimni dzhahanimi» degen angylam dzhjurjuddju. Bir kerege alty dzhuz adamny «syjyndyrg`an» gaz kamerag`a kirgenikde, men bu angylamny jusjunden kjob sag`ysh jetgen jedim. Bu bek ullu artyk`lyk`dy. Byllaj zat tjuz adamny myjysyna syjnmajdy. Alaj a ol kerti dzhahanim bolg`an bolurmu?

Bizni jekskursijag`a barg`an bjolegibiz ol gaz kameralany tolu kjozjurcha bolum bar jedi. Nek deseng, busag`atda alajda allaj artyk`lyk`la jetilmejdile. Ol k`yrynlyk`lany 1945-chi dzhyl tohtathandyla. Osvencimni gaz k`yrynlyg`y zaman bla bir talajny barg`andy, Indzhilde ajtylg`an dzhahanimni ua